

**До Научно жури по конкурс за заемане на
академичната длъжност „доцент” в НБУ**

СТАНОВИЩЕ

От проф. д-р Екатерина Иванова Михайлова,
професионално направление 3.6. Право (история на държавата и правото),
Нов български университет

Относно: конкурса за заемане на академична длъжност „доцент“,
публикуван в ДВ, бр. 16/17.02.2017 г.

Област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки
професионално направление 3.6. Право (теория на държавата и правото),
с кандидат гл. ас. д-р Деница Георгиева Топчийска

Назначена съм за член на Научното жури със Заповед № 3-РК-179/30.03.2017 г. на Ректора на НБУ по обявения конкурс за заемане на академична длъжност „доцент“ по професионално направление 3.6. Право (теория на държавата и правото). На първото заседание на Научното жури съм определена да изготвя становище.

В обявения от Нов български университет конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ участва като единствен кандидат гл. ас. д-р Деница Георгиева Топчийска, която е щатен преподавател в Магистърски факултет, департамент „Право“ на НБУ от 2013 г. Кандидатът е представил необходимите документи и приложения към тях в съответствие с изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България, Правилника за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Република България и Наредбата за развитието на академичния състав в НБУ.

I. Изследователска (творческа) дейност и резултати

Изследователската дейност на гл. ас. д-р Деница Георгиева Топчийска представлява задълбочено изследване на проблеми в областта на теорията на държавата и правото, чието научни приноси могат да бъдат открити в теоретичен и практически аспект. За участието си в конкурса кандидатът представя 1 монографичен труд 14 научни публикации, които са публикувани след придобиването на образователна и научна степен "доктор". Монографичният труд е публикуван след предварително рецензиране. Представените научни статии са публикувани след научно рецензиране в български и чуждестранни научни издания, а някои от тях са представени на научни конференции в България, Гърция, Испания и Италия.

1. Монографичен труд: Топчийска, Деница. Върховенство на правото. Теоретични аспекти. София, Авангард Прима, 2016, ISBN 978-619-160-673-3)

Монографията "Върховенство на правото. Теоретични аспекти." е цялостно научно изследване на концепцията за върховенството на правото през призмата на

правната теория и философия, като се анализират неговите цели, функции, конститутивни елементи и тенденции за развитие. Научният проблем е ясно дефиниран. Той е особено актуален, навременен и полезен в съвременното общество, в което върховенството на правото е фундаментален политически и правен принцип, който формира основата на политическия морал и легитимността на институциите. Направеното изследване е значимо и има принос в контекста на общата теория на правото. За изработването на монографията е използван широк кръг от научна литература на български, английски, френски и руски език. Използвани са също така политически и правни документи на ООН, СЕ, ЕС, ОИСР, както и правото на Република България.

Разглежданият труд притежава множество достойнства и обогатява правната доктрина със систематично изследване и анализ на развитието на концепцията за върховенство на правото като морално-политически идеал от Античността до съвременното право. Авторът откроява разнообразието от принципи, критерии и изисквания, с които е свързана концепцията в различните исторически периоди и систематизира нейните етически, институционални и нормативни елементи. Направена е съпоставка между моделите за върховенство на правото и правовата държава в периода след XIX век и е изяснено понятието за върховенство на закона. Съвременните тенденции за развитие на концепцията за върховенството на правото са дефинирани не само чрез анализа на правно теоретични модели, но и чрез сравнителен анализ на политически и правни документи на Европейския съюз, Съвета на Европа, ООН, както и в други международни организации.

Авторът предлага да бъде възприета концепция за върховенство на правото, която обхваща формален и материален елемент. От формална страна тя включва съвкупност от изисквания, насочени към формата и институционалния механизъм на правото. Тяхното съдържание е проекция на основните цели на правото за насочване на поведението на лицата и балансиране на техните интереси и се основава на принципите на формалната справедливост. От материална страна концепцията за върховенство на правото изисква защитата на индивидуалните права и по-специално правата на човека, които са задължителен минимален елемент на съвременното разбиране за социалната справедливост.

Кандидатът изяснява зависимостта между понятието за право и концепцията за върховенство на правото като нормативна концепция по отношение на съдържанието, формата и функциите на правото. Той възприема и успешно обосновава тезата за взаимното влияние между възприетия в обществото теоретичен модел на понятието за право като елемент от аналитичната юриспруденция и върховенството на правото като нормативна концепция. Взаимната обвързаност е правилно възприета в две насоки. От една страна, изясняването на същността на правото е от значение за реалистичното възприемане на идеала за върховенство на правото и определянето на неговите ограничения. От друга страна, върховенството на правото като политически идеал и правен принцип представлява стандарт за развитието на правото с оглед на неговото качество и ефективност.

Като особено сполучливи и своеобразни могат да бъдат оценени заключенията на гл. ас. д-р Деница Топчийска относно взаимната зависимост между справедливостта и принципа за върховенство на правото във формален и в материален аспект, като ценности и нормативни стандарти за правото. Като научен принос следва да се възприеме предложена от автора систематизация на елементите в понятието за формална справедливост. Освен това в монографията са направени заключения и относно взаимната обвързаност между понятието за социална справедливост и върховенството на правото. Авторът предлага също така систематизация на основните

теоретични модели за социална справедливост, доминиращи в съвременното общество, а именно: утилитарни теории и икономически анализ на правото, процедурни теории и теории за минималните блага.

Гл. ас. д-р Деница Топчийска анализира обстойно и задълбочено функционалната зависимост между индивидуалните права и концепцията за върховенство на правото като анализира и съпоставя аналитични и нормативни правнотеоретични модели за индивидуалните права. Тя обосновава заключението за необходимостта от възприемането на индивидуалните права и в частност правата на човека като елемент от концепцията за върховенство на правото. С оглед на това се достига до извода, че е важно възприемането на правата на човека като субективни права, които са свързани с определени правни задължения и правни последици, а не като правни принципи. Авторът правилно подчертава, значението на структурния анализ на субективните права за конкретизирането на правата на човека, както и че нарушаването на принципа за върховенство на правото би било налице, ако правата на човека са защитени с двусмислени или недостатъчно прецизирани закони, тъй като това ще намали възможността за тяхната реална защита.

Съществен научен принос е както разработената в монографията аналитична рамка на теориите, свързани с върховенството на правото, понятието за право, справедливостта и правата на човека, така и предложената от автора концепция за върховенство на правото. Те са от съществено значение за правната теория тъй като биха спомогнали за възприемането на модерен национален модел за върховенство на правото, който е адекватен на предизвикателствата в съвременното общество и е основа за дефинирането на конкретни индикатори за върховенство на правото, насочени както към правната система като цяло, така и към отделните правни отрасли.

2. Научни публикации:

Представените научни публикации разглеждат въпроси, свързани с теоретичните аспекти на върховенството на правото и тяхното конкретно приложение в различни отрасли на правото. Такава област е правното регулиране в областта на информационното право и по-конкретно защитата на личните данни, която представлява предизвикателство за прилагането на стандартите, включени в концепцията за върховенство на правото, поради обвързаността с модерните технологии и глобализацията. В този контекст кандидатът насочва вниманието върху практико-приложните аспекти на понятията от правната теория и по-конкретно на концепцията за върховенството на правото.

Три от публикациите са представени на международни конференции в Гърция, Испания и Италия и са публикувани на английски език в международни издания. Кандидатът е участвал в множество научни конференции, организирани в България, където е представил своите научни тези.

II. Учебна и преподавателска дейност

Професионалните интереси на гл. ас. д-р Деница Георгиева Топчийска са съсредоточени в областта на общата теория на правото и правото на информационното общество.

Гл. ас. д-р Деница Георгиева Топчийска е разработила следните курсове:
Аудиторни: LAWN100 Лекции по Обща теория на правото; LAWN101 Упражнения по Обща теория на правото; MITM129 Правни проблеми на проектната дейност и информационното общество; NETB476 Правни аспекти на информационното общество; CITB503 Правни и етични аспекти в ИТ; ADMM914 Нормативна уредба на проектната

дейност;LAWN208 Конституционно правосъдие; LAWN209 Избирателни системи и избирателни процедури;

Извънаудиторни:LAWN111 Самостоятелна работа по Обща теория на правото; МПТМ113 Самостоятелна работа: Правно регулиране на проекти по ИТ; АДММ934 Проект: Нормативна уредба на проектната дейност;

III. Административна и обществена дейност

Гл. ас. д-р Деница Георгиева Топчийска участва в работата на Департамент право като член на департаментния съвет. От есенния семестър на 2013-2014 г. е член на Програмния съвет на департамента, а в периода от 1 ноември 2014 г. до 28 февруари 2017 г. е програмен консултант.

От ноември 2016 г. кандидатът е функционален експерт за департамент „Право“ по проект „Студентски практики“ фаза I по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“.

Гл. ас. д-р Деница Георгиева Топчийска е участвала в организацията на Научно-практическа конференция „Медиите в България: 25 години по-късно“, 31 октомври 2014 г., НБУ, София, България. А през пролетния семестър на 2016-2017 г. е един от основните организатори на цикъл от семинари на тема "Финансови инструменти за реализиране на политиките на ЕС".

Кандидатът е лектор, организатор и участник в множество конференции и семинари в България и чужбина.

Член е на International CenterforInformationEthics (академична мрежа за информационна етика) от 2012 г.

IV. Лични впечатления от кандидата

Личните ми впечатления от кандидата са изцяло позитивни. Гл. ас. д-р Деница Топчийска е съвестен, старателен и любознателен изследовател и преподавател. Тя е трудолюбиви отговорен човек. Също така тя е един от преподавателите, койтос участието си в общоуниверситетски семинари на НБУ, както и с организирането на цикъл семинари е обогатиладейността на НБУ. Също така бих желала да открия, че гл. ас. д-р Деница Топчийска участва и в престижни международни конференции, както и че има публикации не само в български издания.

V. Мнения, препоръки и бележки по дейността и постиженията на кандидата

Гл. ас. д-р Деница Топчийска, с представените теоретичните трудове и развитата от нея дейност, показва, че отговаря на изискванията за академичната длъжност „доцент“, за която тя кандидатства. Публикуваните трудове, след нейната защита като доктор, са достатъчни като количество и качество. Приносите на кандидата относно анализ на концепцията за върховенство на правото приемам изцяло.

Бих препоръчала на гл. ас. д-р Деница Топчийска да продължи развитието си в областта на теорията на правото, както и допълнителните си интереси в семинарни и други форми на изяви. Също така смятам, с оглед актуалността на темата за върховенството на правото в България, която е в полето на научните интереси на кандидата,гл. ас. д-р Деница Топчийска да потърси пътища да се запознаят с изследването ѝ и

представители на институциите, които трябва да осигуряват чрез дейността си върховенството на правото.

Заклучение:

Като имам предвид достойнствата на представената монография и другите публикации, представени в настоящия конкурс, както и цялостната изследователска работа на гл. ас. д-р Деница Георгиева Топчийска и нейната активна преподавателска и обществена дейност, намирам, че са изпълнени условията на чл.29 от ЗРАСРБ, чл. 60 от ППЗРАСРБ и чл.64 от Наредбата за развитието на академичния състав в НБУ, поради което отправям предложение журито да вземе положително решение и Академичният съвет на НБУ да избере гл. ас. д-р Деница Георгиева Топчийска на академичната длъжност „доцент” на Нов български университет в професионално направление 3.6. Право (теория на държавата и правото).

Дата:

Изготвил:

проф. д-р Екатерина Михайлова